

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 14 maja 2025 r.

w sprawie ustanowienia roku 2026 Rokiem Błogosławionej Matki Elżbiety Róży
Czackiej – prekursorki polskiej tyflogii

Róża Czacka urodziła się 22 października 1876 r. w Białej Cerkwi (obecnie Ukraina). Była szóstym z siedmiorga dzieci Zofii z domu Ledóchowskiej i Feliksa Czackiego.

Od dzieciństwa miała problemy ze wzrokiem. Mimo licznych operacji całkowicie straciła go w wieku 22 lat. Młoda, wykształcona, religijna dziewczyna rozpoczęła życie jako niewidoma. Uczyła się alfabetu Braille’a oraz odbyła wiele podróży po Europie (m.in. do Francji, Austrii, Szwajcarii) w celu poznania najnowszych osiągnięć nauki w dziedzinie pomocy osobom niewidomym.

Była założycielką Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi, Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża oraz krzewicielką polskiej tyflogii – nauki o niewidomych. Jest błogosławioną Kościoła katolickiego, beatyfikowaną 12 września 2021 r. razem z kardynałem Stefanem Wyszyńskim, Prymasem Tysiąclecia.

Całe życie Matki Czackiej to służba. W czasie I wojny światowej wybrała drogę powołania do życia w zakonie. W 1917 r. złożyła śluby wieczyste w zakonie św. Franciszka. Rok później zostało zatwierdzone założone przez nią Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża, powołane do służby osobom ociemniałym i do wynagradzania Bogu za duchową ślepotę ludzi.

W 1910 r. wyłącznie z funduszy własnych Róża Czacka założyła schronisko dla niewidomych w Warszawie. Ociemniałe kobiety uczyły się w nim alfabetu Braille’a, a także zdobywały praktyczne umiejętności. W 1911 r. schronisko przekształcono w Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi.

Matka Czacka była pierwszą osobą w Polsce, która rozpoczęła opracowywanie i wprowadzanie zakrojonej na szeroką skalę systemowej opieki nad niewidomymi, zakładając szkołę powszechną, ochronkę, bibliotekę oraz dom opieki dla starszych ociemniałych kobiet. Prowadziła ponadto warsztaty umożliwiające osobom ociemniałym zdobywanie praktycznych umiejętności, w tym warsztaty zawodowe dla ociemniałych mężczyzn.

W podwarszawskich Laskach Matka Róża Czacka stworzyła ośrodek pomocy ociemniałym, gdzie w 1926 r. po raz pierwszy spotkała Stefana Wyszyńskiego, przyszłego prymasa Polski. W czasie II wojny światowej, w 1940 r. ks. Stefan Wyszyński, na prośbę Róży Czackiej, zajął się grupą niewidomych dziewcząt w filiach ośrodka dla ociemniałych w Kozłowie i Żuławie, a w 1942 r. został kapłanem w ośrodku dla ociemniałych w Laskach. Kiedy wybuchło powstanie warszawskie razem nieśli pomoc powstańcom.

W uznaniu wybitnych zasług Matki Czackiej dla osób niewidomych prezydent Stanisław Wojciechowski odznaczył Ją Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, prezydent Ignacy Mościcki wręczył Jej Złoty Krzyż Zasługi, a prezydent Lech Kaczyński pośmiertnie odznaczył Ją Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski.

Matka Elżbieta Róża Czacka zmarła w opinii świętości 15 maja 1961 r. w Laskach.

Składając hołd założycielce Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi, Senat Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia rok 2026 Rokiem Błogosławionej Matki Elżbiety Róży Czackiej – prekursorki polskiej tyflogologii.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Małgorzata KIDAWA-BŁOŃSKA